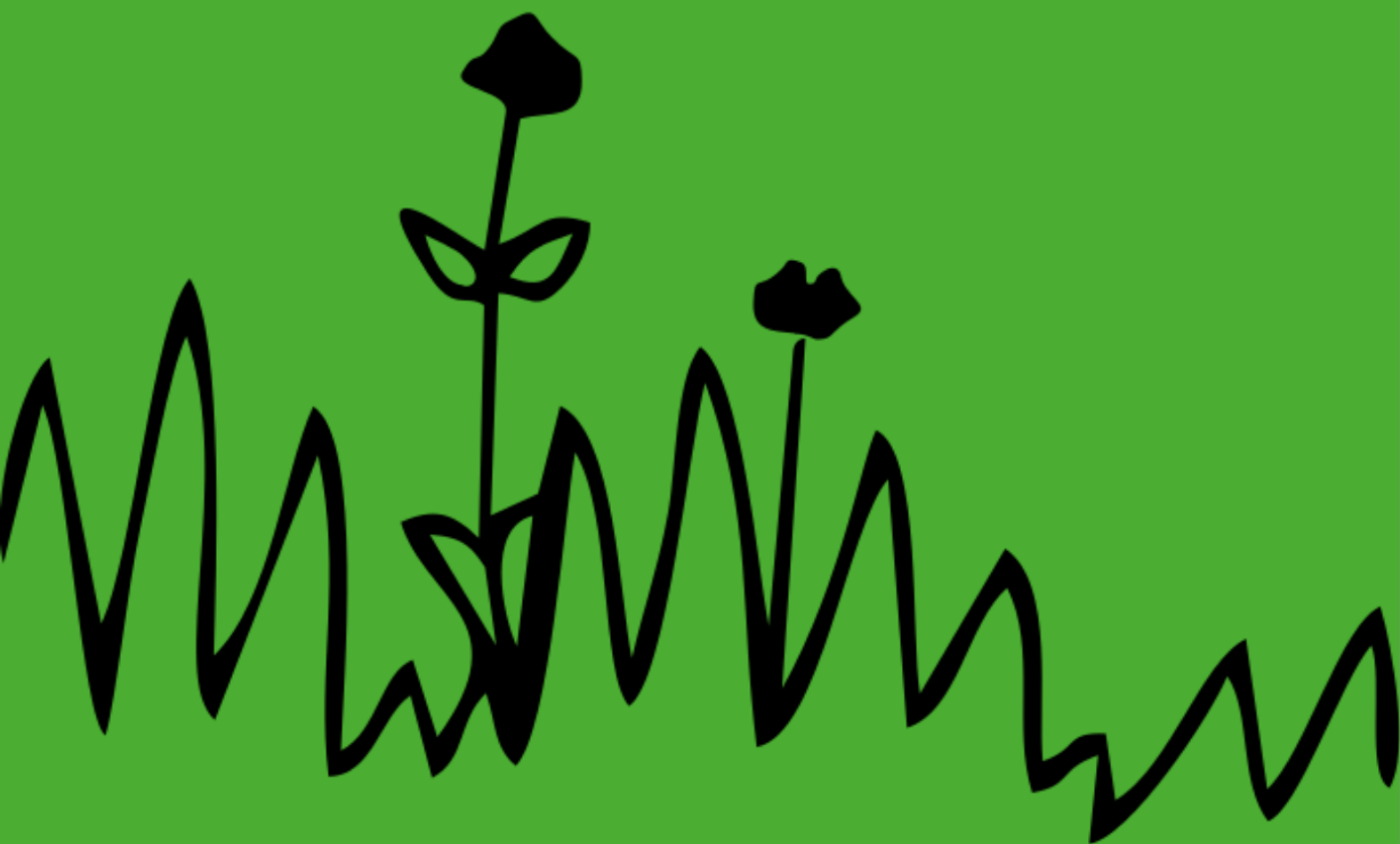

STANDARDY KOSZENIA W TYCHACH W 2022 ROKU

TYSKI ZAKŁAD USŁUG
KOMUNALNYCH W TYCHACH

STANDARDY KOSZENIA W 2022 ROKU W MIEŚCIE TYCHY

Wstęp

Dotychczasowe doświadczenia oraz konieczność adaptacji miasta do zmian klimatu stanowią konieczność kontynuacji przyjętych w 2020 roku założeń w zakresie standardów koszenia terenów miasta. Obecne standardy wzbogacone zostały o doświadczenia zdobyte w roku ubiegłym oraz zalecenia ekspertów.

W tym roku, podobnie jak w poprzednim, podstawowym celem jest racjonalne podejście do koszenia oraz jego ograniczenie. Mniejsza częstotliwość koszeń sprzyja rozwojowi bioróżnorodności oraz przynosi wiele korzyści związanych ze zdrowiem i komfortem życia mieszkańców. Wpływa na obniżenie odczuwalnych wysokich temperatur, (obniżenie tzw. miejskiej wyspy ciepła), zmniejsza ryzyko podtopień w następstwie nawałnic. Niekoszony trawnik ma zdolność do dużej chłonności wody i utrzymywania jej w danym miejscu. Utrzymanie wysokiej trawy poprawia obieg wody, zwiększając wilgotność powietrza w otoczeniu, co jest zbawienne dla zdrowia mieszkańców.

Rzadziej koszona trawa poprawia różnorodność i równowagę biologiczną, daje szansę na powrót zapomnianych gatunków roślin zielnych, jest schronieniem i żerowiskiem dla drobnych kręgowców tj. ptaków, jeży, ryjówek (czyli m.in. – naturalnych wrogów kleszczy, komarów, much). Co ważne, zapewnia odpowiednie warunki dla dziko żyjących zapylaczy: pszczołek, miesierek, murarek, trzmieli. Trawniki pozostawione bez intensywnej ingerencji nie wznieca pyłu i pyłków (wielu alergików najbardziej cierpi podczas koszenia trawy).

Poniższe zasady opracowaliśmy na podstawie własnych doświadczeń, obserwacji terenowej, szkoleń w tym zakresie, jak również w oparciu o cenne uwagi i wskazania mgr biologii arch. kraj. Małgorzaty Piszczek, która dokonała analizy terenów miasta Tychy w czerwcu 2021 roku. Na bieżąco śledzimy działania polskich miast oraz konsultujemy kwestie koszenia z krajowymi zarządami zieleni miejskich.

Administrujemy terenami zieleni o różnej charakterystyce, które ze względu na swoje funkcje oraz rolę jakie pełnią w przyrodzie, wymagają zrównoważonego utrzymania oraz sposobu koszenia dostosowanego do określonego obszaru. Gospodarujemy terenami parków i skwerów, terenami pozaparkowymi, terenami osiedli mieszkaniowych oraz pasami drogowymi.

1. Uniwersalne standardy koszenia dla wszystkich terenów zieleni w przestrzeni publicznej.

1.1 Zasady koszenia.

- a) **Wysokość trawy** po skoszeniu nie mniej niż 8-10 cm, aby nie doprowadzić do zbyt niskiego skoszenia trawy, jej uszkodzenia i odsłonięcia ziemi.
- b) Przed przystąpieniem do prac koszenia sprawdzamy czy na przedmiotowym terenie nie zamieszkują **podloty** (tj. ptaki, które nie osiągnęły jeszcze pełnej samodzielności, ale nie przebywają już w gnieździe).
- c) Pod gęsto rosnącymi, zacieniającymi powierzchnię drzewami (gdzie trawnik występuje rzadko) utrzymujemy naturalne runo.
- d) Tereny objęte koszeniem zlecamy indywidualnie, aby mieć możliwość zarządzania koszonymi i niekoszonymi terenami w zależności od panujących warunków pogodowych i siedliskowych.

1.2 Koszenie łąk kwietnych.

- a) **Łąki kwietne** kosimy raz w roku (jesienią), natomiast dopuszczalne jest dwukrotne koszenie łąki (od połowy czerwca do lipca i jesienią).
- b) W miejscach, na których rosną **posadzone rośliny cebulowe** kosimy po całkowitym zaschnięciu liści tj. 6-8 tygodni po zakończeniu ich kwitnienia, w celu zgromadzenia potrzebnych substancji odżywczych.

1.3 Czystość i fachowość prac.

- a) **Prace dostosowujemy do panujących warunków atmosferycznych i terenowych**, tj.: nie kosimy w trakcie długotrwałych okresów suszy, prognozowanych wysokich temperatur (upałów); odstępujemy od koszenia bezpośrednio po obfitych deszczach (wjazd ciężkim sprzętem może uszkodzić i zagęścić glebę); koszenie wykonujemy przed zapowiadanyymi w prognozach deszczami lub niedługo po nich, kiedy wierzchnia warstwa gleby podeschnie.
- b) **Stosujemy obkasanie ręczne** w pobliżu krzewów, drzew, w tym młodych opalikowanych drzewek oraz w obrębie elementów małej architektury i elementów infrastruktury technicznej. Zwracamy uwagę, aby podczas koszenia nie uszkodzić roślin (nie dopuszczamy do uszkodzenia szyi korzeniowej drzew, nadrywania i naruszania roślin). Zaleca się, by obkasanie było wykonane jednocześnie lub niezwłocznie tzn. zawsze w tym samym dniu co wykoszenie trawnika, który je otacza.
- c) Koszenie poprzedzamy zbieraniem zalegających na trawniku zanieczyszczeń i śmieci.
- d) Na bieżąco podczas koszenia przeprowadzamy zamiatanie alejek, chodników, ulic i placyków utwardzonych ze ściętej trawy.
- e) **Pokos** składujemy na możliwie małej powierzchni i przez najkrótszy czas. Skoszoną trawę zagrabiamy i wywozimy w tym samym dniu, w którym były wykonywane prace, a w szczególnych przypadkach (np. gdy wystąpiły intensywne opady deszczu utrudniające pracę) nie później niż do godzin porannych następnego dnia po zakończeniu prac wykonywanych w dniu poprzednim. Nie zostawiamy pokosu na weekend lub inne ustawowe dni wolne od pracy.
- f) Sprzątamy teren po wykonanych pracach. Nie dopuszczamy do pozostawiania ściętej trawy, zanieczyszczeń, w tym odpadów (np. ścięta trawa, śmieci, leżące gałęzie) na okres dłuższy niż 1 dzień. Nie pozostawiamy resztek skoszonej trawy na weekend lub inne ustawowe dni wolne od pracy.

- g) Sprzęt, za pomocą którego wykonywane jest koszenie dostosowujemy do zastanych warunków i terenu. Duży, niedostosowany do powierzchni sprzęt może spowodować nieodwracalne uszkodzenia pni drzew, które mogą doprowadzić do chorób drzew oraz do zniszczenia trawnika.

Dodatkowo:

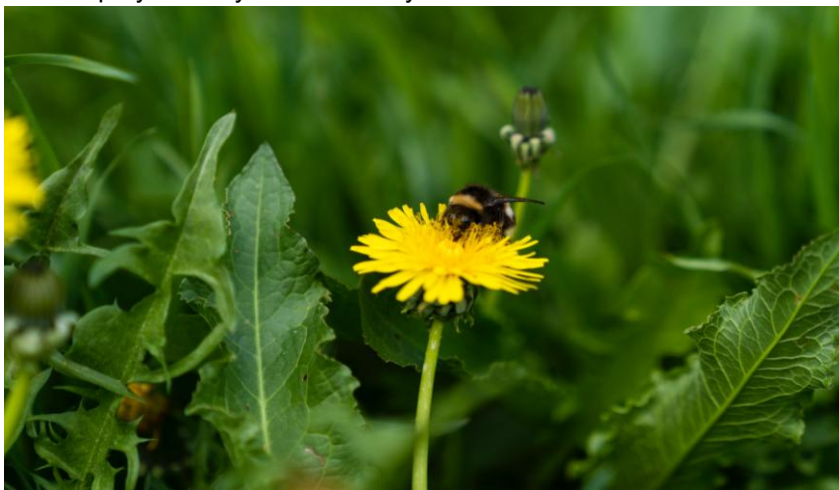
- Wszystkie prace wykonujemy zgodnie ze sztuką ogrodniczą, ustawą o ochronie przyrody, ustawą o ochronie roślin, prawem ochrony środowiska, ustawą o drogach publicznych, zgodnie z obowiązującymi normami, zapewniając uzyskanie należytego efektu estetycznego.
- Podczas realizacji prac nadal obowiązujący jest „System Zarządzania Publicznymi Terenami Zieleni dla Miasta Tychy”, zamieszczony na stronie internetowej <https://bip.umtychy.pl/zarzadzenia-prezydenta-miasta/73542>.
- W przypadku uszkodzenia trawnika, poprzez użycie niewłaściwego sprzętu lub zastosowania niewłaściwej technologii koszenia bądź przeprowadzenia koszenia w nieodpowiednich warunkach atmosferycznych, Wykonawca będzie zobowiązany do przeprowadzenia rekultywacji zniszczonych trawników w pełnej technologii na własny koszt.

2. Szczegółowe standardy koszenia w zależności od funkcji terenu

2.1 Parki i skwery

Parki i skwery to w większości tereny zadrzewione oraz otwarte służące do rekreacji wśród przestrzeni, gdzie zdecydowaną część terenu pokrywa zieleń. Są to enklawy bioróżnorodności i ciszy. Pełnią funkcję wypoczynkowe i rekreacyjne w mieście. Znajdują się również wśród zabudowy mieszkaniowej, na terenach ośrodków wypoczynkowych, a także towarzyszą obiektom sportowym.

- **Pierwsze koszenie** trawnika rozpoczynamy po przekwitnięciu mniszków lekarskich - rośliny o dużych walorach przyrodniczych i zdrowotnych.

Mniszek lekarski

- Ograniczamy koszenie **do 3 razy** w ciągu sezonu.
- **Wskazujemy strefy**, które nie będą koszone (do 20% na danym obszarze) bezpośrednio w terenie lub w inny sposób. Obejmują one obszary przede wszystkim pod koronami dużych drzew, w obrębie grup drzew i krzewów. Celem wskazania stref jest zachowanie wilgoci oraz poprawienie warunków siedliskowych w ich obrębie.
- **Wskazujemy pasy o szerokości 1 – 1,5 m wzdłuż ścieżek** parków i skwerów, chodników, miejsc posadowienia ławek, placów zabaw czy siłowni. Tej szerokości pasy utrzymujemy również wokół krzewów i rabat, a także wokół młodych nasadzeń drzew, w celu ich wyeksponowania i zmniejszenia konkurencji o wodę. Powyższe obowiązuje bez względu na wytyczone strefy.
- **Nie dopuszczamy do wjazdu ciężkim i dużym sprzętem.** Koszenie odbywać się ma kosiarkami samojezdnymi z pojemnikiem na pokos lub z zastosowaniem lekkich kosiarek wyposażonych w szerokie opony z niskim bieżnikiem, a także z zastosowaniem kosiarek ręcznych.

Obowiązują także uniwersalne standardy koszenia z punktu pierwszego, dotyczące ogólnych zasad koszenia, zasad koszenia łąk kwiatnych oraz zasad czystości i fachowości prac.

2.2 Tereny pozaparkowe.

Są to tereny zieleni pełniące różne, często niezdefiniowane funkcje w przestrzeni miejskiej. Zaliczamy do nich m.in. tereny: placów zabaw, znajdujące się wzdłuż działek drogowych, garaży, czy ogrodzeń. Są to również nieużytki oraz obszary rezerw inwestycyjnych.

- **Pierwsze koszenie** rozpoczynamy na przełomie kwietnia i maja.
- **Ograniczamy koszenie** na terenach pozaparkowych w ciągu sezonu do 3 i 2 krotnych w zależności od terenów.
- Przy koszeniu terenów w otoczeniu parkingów i pojazdów samochodowych stosujemy maty (bądź inne elementy), które mają na celu zabezpieczenie pojazdów samochodowych i innych elementów przed zabrudzeniem lub zniszczeniem.

Obowiązują także uniwersalne standardy koszenia z punktu pierwszego, dotyczące ogólnych zasad koszenia, zasad koszenia łąk kwietnych oraz zasad czystości i fachowości prac.

2.3 Tereny osiedli mieszkaniowych

Tereny zieleni towarzyszącej budynkom mieszkalnym. Zaliczamy do nich między innymi podwórza, i osiedlowe place zabaw. W obrębie osiedli mieszkaniowych znajdują się zróżnicowane pod względem funkcji obszary, dlatego też możemy stosować zapisy przypisane do terenów parkowych i skwerów, terenów pozaparkowych, a także zapisy dla pasów drogowych np. dla wewnętrznych dróg dojazdowych do posesji.

- **Pierwsze koszenie** trawnika rozpoczynamy po przekwitnięciu mniszków lekarskich - rośliny o dużych walorach przyrodniczych i zdrowotnych.
- Ograniczamy koszenie **do 3 razy** w ciągu sezonu lub do 2 razy w zależności od terenów.
- **Wskazujemy strefy**, które nie będą koszone (do 20% na danym obszarze) bezpośrednio w terenie lub w inny sposób. Obejmują one obszary przede wszystkim pod koronami dużych drzew, w obrębie grup drzew i krzewów. Chodzi o zachowanie wilgoci oraz poprawienie warunków siedliskowych w ich obrębie.
- **Wskazujemy pasy o szerokości 1 – 1,5 m wzdłuż ścieżek**, chodników, dojeżdż do budynków miejsc posadowienia ławek, placów zabaw czy siłowni. Tej szerokości pasy utrzymujemy również wokół krzewów i rabat, a także wokół młodych nasadzeń drzew, w celu ich wyeksponowania i zmniejszenia konkurencji o wodę. Powyższe obowiązuje bez względu na wytyczone strefy.
- Przy koszeniu terenów w otoczeniu parkingów i pojazdów samochodowych stosujemy maty (bądź inne materiały), które mają na celu zabezpieczenie pojazdów samochodowych i innych elementów infrastruktury przed zabrudzeniem lub zniszczeniem.

Obowiązują także uniwersalne standardy koszenia z punktu pierwszego, dotyczące ogólnych zasad koszenia, zasad koszenia łąk kwietnych oraz zasad czystości i fachowości prac.

2.4 Pasy drogowe.

W pasach drogowych, przy ścieżkach pieszych i rowerowych stosując zasady koszenia mamy na uwadze przede wszystkim bezpieczeństwo oraz strefy widoczności.

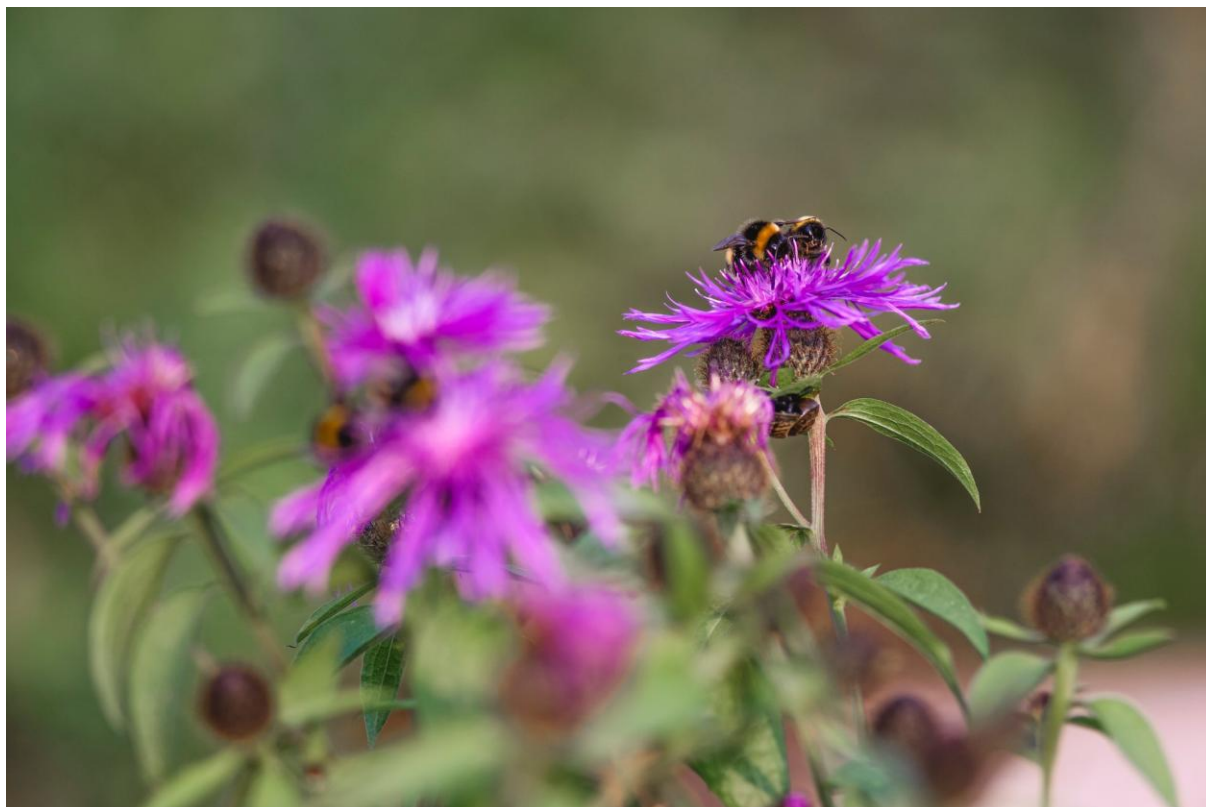
- **Pierwsze koszenie** rozpoczynamy na przełomie kwietnia i maja.
- **Koszenie** od 3 do 5 razy w sezonie. Krotność zależy od kategorii drogi.
- W pasach drogowych dróg krajowych wraz z węzłami, poboczami, wymagamy użycia kosiarek bijakowych, mulczujących, które pozostawiają biomasę po skoszonej trawie z wyłączeniem skoszonej trawy w rowach tych dróg (gdzie biomasa powinna być zbierana).
- Przy koszeniu terenów w otoczeniu parkingów i pojazdów samochodowych stosujemy maty (bądź inne materiały), które mają na celu zabezpieczenie pojazdów samochodowych i innych elementów infrastruktury przed zabrudzeniem lub zniszczeniem.

Obowiązują także uniwersalne standardy koszenia z punktu pierwszego, dotyczące ogólnych zasad koszenia, zasad koszenia łąk kwietnych oraz zasad czystości i fachowości prac.

3. Gatunki roślin występujących na tyskich trawnikach.

Babka średnia *Plantago media*
Bylica pospolita *Artemisia vulgaris*
Chaber łąkowy *Centaurea jacea*
Jaskier ostry *Ranunculus acer*
Jaskier rozłogowy *Ranunculus repens*
Jastrun właściwy *Leucanthemum vulgare*
Jastrzębiec kosmaczek *Hieracium pilosella*
Jęczmień płony *Hordeum murinum*
Kokoryczka wonna *Polygonatum odoratum* (Park Północny)
Konietlica łąkowa *Trisetum flavescens*
Koniczyna biała *Trifolium repens*
Koniczyna drobnogłównowa *Trifolium dubium*
Koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*
Kostrzewa łąkowa *Festuca pratensis*
Krwawnik pospolity *Achillea millefolium*
Kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*
Lucerna nerkowata *Medicago lupulina*
Mniszek lekarski *Taraxacum officinale*
Niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*
Ostrożeń lancetowaty *Cirsium vulgare*
Ostrożeń polny *Cirsium arvense*
Perz właściwy *Elymus repens*
Pięciornik gęsi *Potentilla anserina*
Pięciornik kurze ziele *Potentilla erecta*
Pięciornik rozłogowy *Potentilla reptans*
Podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*
Pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*
Przetacznik ożankowy *Veronica chamaedrys*
Przymiotno białe *Erigeron annuus*

Rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatior*
Rozchodnik ostry *Sedum acre*
Stokłosa bezbronna *Bromus inermis*
Stokłosa płona *Bromus sterilis*
Stokrotka pospolita *Bellis perennis*
Szczaw tępolistny *Rumex obtusifolius*
Szczaw zwyczajny *Rumex acetosa*
Śmiałek darniowy *Deschampsia caespitosa*
Tojeść bukietowa *Lysimachia thysriflora* (Park Północny)
Turzyca drzączkowata *Carex brizoides* (Park Północny)
Turzyca lisia *Carex vulpina*
Turzyca leśna *Carex sylvatica* (Park Północny)
Wiechlina zwyczajna *Poa trivialis*
Wiechlina łąkowa *Poa pratensis*
Wiechlina gajowa *Poa nemoralis*
Wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*
Zawilec gajowy *Anemone nemorosa*
Życica trwała *Lolium perenne*

Chaber łąkowy

Jaskier rozłogowy

Jastrun właściwy

Życica trwała

Stokłosa bezbronna

Koniczyna łąkowa

Krwawnik pospolity

Kupkówka pospolita

Lucerna nerkowata

Niecierpek drobnokwiatowy

Ostrożeń lancetowaty

Ostrożeń polny

Pięciornik rozglowy

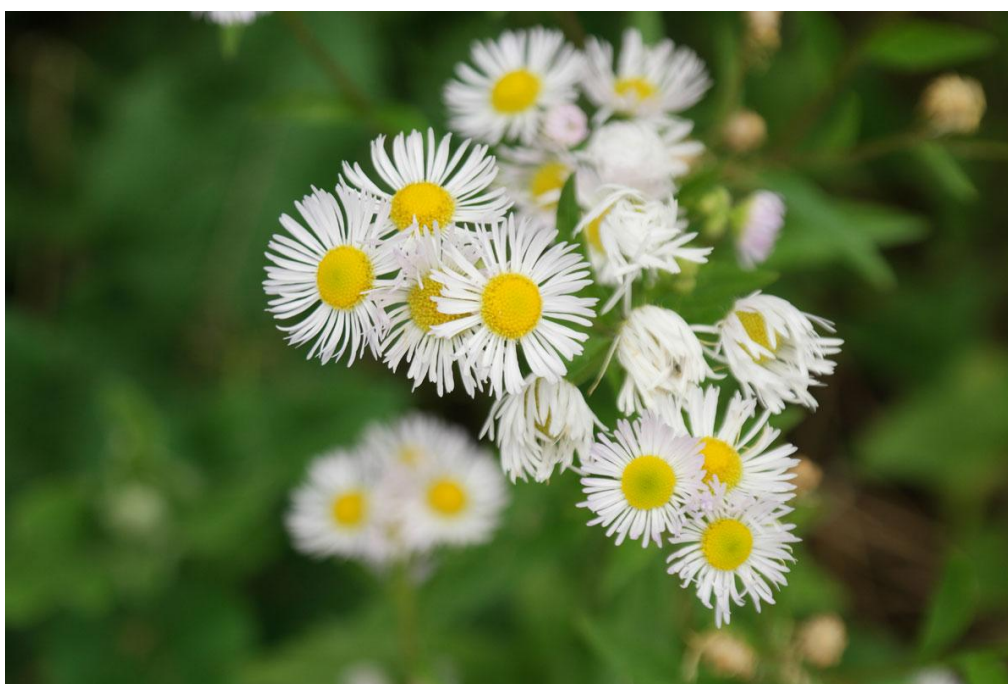
Podagrycznik pospolity

Pokrzywa zwyczajna

Przetacznik ożankowy

Przymiotno białe

Rozchodnik ostry

Stokrotka pospolita